

בס"ד

זעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ובמועדים

שביעי של פסח

ה'תשפ"א

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית.

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

יש לשאול, לכאורה,
מה החידוש של **שביעי של פסח**,
שלא התגלה עד כה בעשר המכות וכו'.

ונראה לומר, שעד עתה היתה יד ה'
שיאמינו כולם במציאות השם
ובהנהגתו את ברואיו, הנהגה והשגחה
כללית ופרטית, כדכ' "בקרוב הארץ".

והחידוש של שביעי של פסח הוא
ויאמינו בהשם **ובמשה עבדו**. להאמין
במשה עבדו, זה החידוש שנתחדש
בשביעי של פסח בקריעת ים סוף, כפי
שהביא אוה"ח הק' עה"פ "לאיתנו"
לתנאו הראשון, **שיקרע הים בפני**
עמלי תורה. ובפני עמלי התורה יהיה
כל הטבע נשלט. זה הפשט של
"ובמשה עבדו". ותנאי זה הכרחי כדי
להגיע למתן תורה. כי רק עם אמונת
חכמים אפשר לקבל תורה שתהא
חרותה וחקוקה בלב העמלים בה.

נכתו תחנוני על-הים: (שמות יד, ב').
לכאורה נכחו מוסב על בעל צפון,
נכחו תחנוני על הים. ותמוה, שאמרו
חז"ל לא יאמר אדם שמור לי במקום
פלוני ליד מקום ע"ז. ועוד, מה ראה

עיני באוהב ישראל, הרה"ק ר' יהושע
העשל מאפטא, דישי שני סוגי הנהגות
מן השמים. הנהגה אחת לפי בחירת
האדם, כגון שכר ועונש וכו'. והנהגה
שנייה היא הנהגה עצמית, לא קשורה
לבחירת האדם, הנהגה **מלפני ה'**.
ממקור הרחמים. ובהנהגה זו, גם מי
שמגיע לו עונש על פי בחירה, בהנהגה
זו יונהג במידת הרחמים.

ולפי זה נראה לומר, שזה המטבע
שתקנו חז"ל, "יהי רצון **מלפניך**". וזה
שהתפלל ר' ישמעאל כהן גדול בקדש
הקדשים, יהי רצון **מלפניך** שיגולו
רחמך על מידותיך ותיכנס עם בניך
לפנים משורת הדין. וזה הוא ההסבר
של **לפנים משורת הדין**. שהיה יכול
לומר **מחוץ לשורת הדין**, או **למעט**
משורת הדין. או **לפי שורת הרחמים**.
ומהו **הלפנים** שאמרו. אלא ע"כ זה
הוא **המלפניך, מלפני ה'**, **בלא קשר**
לבחירה, ממקור הרחמים. וזה
שהתגלה בשביעי של פסח. יהיה רצון
מלפניך. ולכן כשקטרגו מלאכי השרת
ואמרו אלו עובדי ע"ז ואלו, לא
התקבל הקטרוג, כי במלפניך, שם אין
קטרוג מועיל כלום.

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

ממנו ומתפללים אל בעל הצפונות, לזה אמר **נבוכים הם בארץ**, כביכול אינם יודעים למי להתפלל. והתרגום אמר **מערבלין**. כך חשב פרעה והקב"ה ציוה להם לחנות שם מול בעל צפון ולהראות שאין בו ממש ומשם לפנות אל בעל הצפונות ולערוך שם תחנתם שיושיעם.

וַיִּהְיֶה לְלִבְּךָ פְּרֻעָה וְעַבְדִּי אֶל-הָעָם.

יש ליתן טעם, מה מודיענו בזה. שהרי הודיענו הקב"ה זאת מכבר, וגם ראינו כיצד מקשה הקב"ה את לבו של פרעה. **אלא יש לומר** שהדגש כאן הוא על הפיכת לב עבדיו. שעד עתה אמרו עבדיו עד מתי יהיה זה לנו למוקש וכו'. ועתה התהפך גם לבבם.

ועל דרך הצח, והרמז: וַיִּהְיֶה בְטַעַם של תלישא. והרמז בזה הוא שנהפך לבבם כנגד כל הגיון, אחרי כל המכות אשר עברו עליהם. וכאילו **תלושים** מן המציאות של השגחת ה'. לכן נאמר **וַיִּהְיֶה בְטַעַם של תלישא.** ובזה נודע לעין כל כי הקב"ה הוא **המְהַפֵּךְ לבבם.**

הקב"ה להחנותם כביכול נוכח בעל צפון. וצריך לגלות עומק העניין. ויש לומר, שרצה הקב"ה להראות להם עד כמה הפלה אותם מבין הגויים. שנאמר ופרעה הקריב, ודרשו חז"ל שהקריב לע"ז של בעל צפון מול עם ישראל החונים שם ולא עלתה בידו. **שבאותה שעה היו עם ישראל מתחננים לקב"ה ושופכים לבם נוכח פני ה'.** וכך יהיה מובנו של הפסוק: **נכחו, נכח פני השם. תחנו, תתחננו. על הים,** שיקרע בפניכם הים. ומה היו מתחננים, היו מזכירים לפניו ע"ב שמות היוצאים מן הפסוקים ויסע, ויבא, ויט.

לְפָנַי בְּעַל צֶפֶן. ואת הצפוני ארחיק מעליכם. **נכחו.** נוטריקון **נכה כוחו.** נפל כוחו. אע"פ שאתם לפני בעל צפון, נוכח פני ה' **תחנו.** נכחו תחנו. **נכחו תערכו תחינה.** ששפכו תחינתם לפני מי שהצפין את משה, שנאמר ולא יכלה עוד הצפינו, לא לפני בעל צפון הע"ז תתחננו, אלא לפני **בעל הצפונות** הוא הקב"ה לפניו **תחנו תחינתכם.** ופרעה לא פירש זאת נכון, שראה שעומדים לפני בעל צפון ופונים

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

מעידים כאיש אחד בלב אחד שמע
ישראל ה' אלקינו ה' אחד.

מה-תצַעַק אֵלַי (יד, טו').

באונקלוס קבלית צלותיך ויש עיין
היכן רמוז עניין זה בפסוק. **ויש לומר**
שתפילת משה עשתה רושם עצום
בעולמות, ונזדעזעה מידתו של יעקב
אבינו השולטת בעולם היצירה, שהוא
רוח העולמות, אשר בו שולט השם
הקדוש **מ"ה** שהוא שם השם במילוי
אלפ"ין כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
שהוא גימטריה **מ"ה**. שהיא מידתו
של משה רבנו שאמר ונחו **מ"ה**,
שבענוותנותו היה מפעיל כל עולם
היצירה. אשר על כן אמר לו הקב"ה,
שמידת **מ"ה** השולט בעולם היצירה,
צועקת אליו לשמוע בקול משה
הענו מכל אדם. לכן אמר **מ"ה** תצַעַק
אלי, וזה שתרגם אונקלוס קבלית
צלותיך.

**וישאו בני-ישראל את-עיניהם
והנה מצרים | נסע אתריהם**
(י"ד, י')

נסע אתריהם. פירש רש"י **נסע** בלב
אחד כאיש אחד. והנה בפרשת יתרו
הפך רש"י את הסדר. על הפסוק **ויִתֵּן
שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר (יט, ב')** פירש"י
בסדר הפוך **כאיש אחד בלב אחד**.

ויש ליתן טעם מדוע הפך את הסדר.
ויש לומר, שרש"י פירש ראשון
ראשון **לפי מה שמאחד** את הרבים
להיות אחד.

במצרים, שהם מפוזרים במהותם ככל
הגויים שאין להם אחדות, הדבר
היחידי שמאחד אותם הוא **לב שונא**
את בני ישראל. לכן נאמר בהם **לב**
בתחילה. **בלב אחד כאיש אחד**.
שהלב השונא כאחד עושה אותם
להיות איש אחד.

אך בישראל הם מאוחדים מעיקרא
מטבע יצירתם, על ידי יוצרם, כנאמר
עם זו יצַרְתִּי לִי (ישעיהו, מג, כא),
ומי עשאם **כאיש אחד**, ה' **איש**
מלחמה, ה' שמו. **ולכן מכח האיש**
האחד הוא הקב"ה, יש להם **לב אחד**.

ואשר על כן נאמר בהם כאיש אחד
בלב אחד. כשם שה' אחד, כך

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

זה אל זה למטה, **היא הכרוז** העומד ומכריז מסוף העולם ועד סופו למעלה וקרא זה אל זה ואמר. ומיד נשמעת שירת המלאכים ק' ק' ק', ומלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה ישמיעו שירתם.

וזה הפשט של קבוצי מטה. שהם קבוצים זה עם זה ובגויים לא יתחשב. ואחר יאמרו עם ישראל ויכריזו שמע ישראל וגו' אחד. ועונה הקב"ה ואומר ומי כעמך ישראל גוי אחד וגו'. הרי חיבתן של ישראל גלויה לעין כל בשירת ההוי"ה של וקרא זה אל זה ואמר, וזו הלשון שמשתמשים בה מלאכי השרת, ובזו הלשון קורא הקב"ה למשה ובכך מראה לו חיבתו, ויקרא אל משה.

ועוד יש להאיר בזה, אור יקרות על תפילת יוצר, שנאמר בה יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם, ועונים וגו' ביראה, ק' ק' ק'. ואמרו בברכות ו' עמ ב' מאי כרום זולות לבני אדם, אלו דברים העומדים ברומו של עולם וכו' ופירש"י דברים שעומדים ברומו של עולם. כגון **תפלה שעולה למעלה.** אם כן מה שנאמר בתפילת יוצר **שכולם**

ולא קרב זה אל זה וקרא זה אל זה ואמר

מובא במסכת מגילה, דף י עמ ב, ואמר רבי יוחנן מאי דכתיב {שמות יד-כ} ולא קרב זה אל זה כל הלילה בקשו מלאכי השרת לומר שירה אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה. ושואל המהרש"א כיצד הוציא מן הלשון של ולא קרב זה אל זה שרצו מלאכי השרת לומר שירה. אלא שדומה הדבר כאילו כתוב **וקרא זה אל זה** במקום ולא קרב זה אל זה.

ובהסבר דבריו של המהרש"א י"ל שאין כאן רק דמיון בשמיעת האזן וקרא וקרב. בבחינת אל תקרי ולא קרב זה אל זה אלא **וקרא זה אל זה.**

אלא ודאי ענין עמוק מאד יש כאן. שקדושת עם ישראל וחיבתו לפני הקב"ה מתגלה ביפי הדרה ככל אשר לא יתקרבו אל הגויים. כי עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב. וככל שיש מציאות של **ולא קרב זה אל זה**, כן מתקימת הקדושה של **וקרא זה אל זה.**

וככל שלא קרב עם ישראל אל שכניו, כן יתקרב יותר ויותר לאלוקיו. לכן המציאות של ולא קרב

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

כולם משרתי עליון. ועל זה נאמר בתפילת יוצר **נותנים באהבה רשות זה לזה**, שכולם רשות אחת, שמים וארץ ברגל ישרה, להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה, וכו', וכן הוא הפירוש בענין **וקרא זה אל זה**, לא רק מלאכים למלאכים בפני עצמן, ולא רק ישראל לישראל בפני עצמן, **אלא וקרא זה אל זה ישראל למלאכים ומלאכים לישראל.**

והאופן השלישי מלשון שררה, כמו שאמרו אל תתוודע לרשות, וינוקד גם בקמץ. ונגזר מן המילה ראש. ועניינו **שנכנעים זה לזה.** שיש שני **צדדים** בעניין המלאכים והאדם.

צד אחד לומר שהמלאך בדרגה יותר מן האדם, שכן האדם נזקק למלאך שיביא תפילותיו לפני בורא עולם.

והצד השני לומר שהמלאך נזקק לאדם שהרי נשלח לשרת את האדם ולשמרו, ככתוב כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

וכן אמרו במדרש מי גדול ממי. מי הוא השומר ומי הוא הנשמר. הוי אומר האדם גדול שנאמר כי מלאכיו וכו'.

עומדים יחד ברום עולם, הכוונה לא רק למלאכים העומדים יחד ברום העולמות בפני עצמם, ולא רק לישראל העומדים יחד קבוצי מטה בפני עצמם, אלא גם למלאכים וגם לעם ישראל העומדים יחד בתפילה שנקראת **רום עולם**, ומיוחדים בזה כל העולמות. ונותנים רשות זה לזה וקוראים יחד זה אל זה. מלאכים לישראל וישראל למלאכים. וכפי שאומרים בקדושה: כתר יתנו לך, מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה יחד, וכו'.

ועל פי הדברים האלה יובן על נכון מה היא הרשות שנותנים זה לזה. ויש לפרש רשות בשלשה אופנים:

האופן האחד מלשון הרשאה, שמכבדים זה לזה, וינוקד בשוא כזה: **רשות.**

והאופן השני מלשון רשויות, כמו רשות היחיד ורשות הרבים. וינוקד בקמץ כזה: **רשות**, מרחב ותחום מחיה לכל אחד לחוד, רשות למלאכים המוני מעלה לחוד, ורשות לישראל קבוצי מטה לחוד. ועתה כשהם יחד **מתאחדות הרשויות**, והם כולם **רשות אחת**,

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

וזה היסוד שלא להטיל קנאה במעשה בראשית, "שכולכם חיבים בכבודי".

וזה חידושו של המהרש"א, שכל היחד הזה, מתקיים כאשר לא קרב זה אל זה. וכשיש פרישות והבדלה בין ישראל והגויים, בין הקדש ובין החול, וישראל מתקרבים ונדבקים בשכינה הקדושה, אז מתקיים בנו כפירוש רש"י לדברים העומדים ברומו של עולם, הם הדברים שמדברים ומשוחחים ישראל למטה, היא התפילה העולה על ידי מלאכי השרת למעלה להכנס לפני אבינו שבשמים לפני ולפנים עד כסא הכבוד.

ע"ב שמות הקדש

ע"ב שמות הקדש יוצאים מג' פסוקים הנקראים על שם תחילתם ויסע ויבא ויט, בפרק י"ד, פס' יט-כא.

כיצד: בכל אחד מהפסוקים הללו יש ע"ב אותיות.

ועוד שלעתיד לבוא יהיו ישראל בדרגה עליונה ויכנסו לפני ולפנים מעבר לפרגוד, לשמוע דברי אלקים חיים, והמלאכים יבקשו לידע מהם מה פעל אל, ככתוב כעת ייאמר ליעקב מה פעל אל.

וכן תמצא ביעקב אבינו שראה בדרכו לחרן מלאכים עולים ויורדים, ובחזרתו מחרן היה הוא זה ששלחם אל עשו בשליחותו, שנאמר וישלח יעקב מלאכים, ופירש"י מלאכים ממש. וכאילו יש שינוי רשויות. לפעמים נשלחים על ידי הקב"ה לאדם, והיינו שהם בדרגה למעלה ממנו, ולפעמים נשלחים על ידי האדם והיינו שהאדם בדרגה למעלה מהם.

וכאן בקדושה נותנים באהבה רשות זה לזה, שישאל והמלאכים נותנים באהבה רשותם זה לזה, שכולם יחד מטרה אחת להם להקדיש ליוצרם, ותיקנו לומר להקדיש ליוצרם בנחת רוח, שזה הנחת רוח שיש לבורא יתברך שכל הנבראים יחד גם האדם וגם המלאכים בשפה ברורה, ובנעימה, כלומר בכרירות ובשמחה מתוך רצון טוב, כולם יחד באימה וביראה מקדשים להבורא יתברך באהבה.

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

וייש ליתן את הדעת מדוע נבחרו דוקא ג' פסוקים אלו להיות בני ע"ב אותיות ושיצא מהם שם ע"ב הק'. ובשימת לב יש לומר, כי יש בהם ג' יסודות של השגחת ה'.

הפסוק הראשון, ויסע, מורה על השראת השכינה בעם ישראל והשגחה פרטית עליו מה'. ויטע וגו' ויגלה מאחריהם, ויטע וגו' ויעמד מאחריהם. כעין זה' סביב לעמו.

הפסוק השני, ויבא, מורה על כך שאין השראת השכינה על הגויים. ויש הבדלה מוחלטת בין עם ישראל והגויים. כנא' ולא-קרב זה אל-זה.

הפסוק השלישי, ויט, מורה על שידוד מערכות הטבע בשביל ישראל. ככתוב וישם את-הים לתרבה ויפקעו המים.

ויטע מלאך האלקים ההלך לפני מתנה ישראל ויגלה מאחריהם ויטע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם (יד, יט')

ויבא בין | מתנה מצרים ובין מתנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את-הלילה ולא-קרב זה אל-זה כל-הלילה (יד, כ')

ויט משה את-ידו על-הים ויולך ה' | את-הים ברוח קדים עזה כל-הלילה וישם את-הים לתרבה ויפקעו המים (יד, כא')

וכאשר נכתבין זה מתחת לזה, יתקבלו ע"ב שמות של שלש שלש כל אחד. כזה:

ו	י	ט	ע	מ	ל	א
ו	י	ט	א	ב	י	ג
ו	י	ט	מ	ש	ה	א

ויטע מלאך האלקים ההלך לפני מתנה ישראל ויגלה מאחריהם ויטע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם ויבא בין מתנה מצרים ובין מתנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה ויט משה את ידו על-הים ויולך ה' את-הים ברוח קדים עזה כל-הלילה וישם את-הים לתרבה ויפקעו המים

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

לחתור חתירה תחת כסא הכבוד,
ולחון ולרחם שלא כדרך הטבע.
שנאמר "וחנותי את אשר אחון
ורחמתי את אשר ארחם אע"פ שאינו
הגון.

ואשר על כן יוצאים מאלו הפסוקים
ע"ב שמות ה' שהם מלאכים קדושים
עושים רצונו, להשגיח על עם ישראל
ולהבדילם מן הגויים ולשדד מערכות
הטבע בשביל ישראל.

ג' שיטות בשמות ע"ב

ובאשר יש ג' שיטות, נמצאים ע"ב
שמות כפול שלש, שהם מאתים ושש
עשרה שמות, כמנין ורד"ו. וסימנך
ורדו בדגת הים. ומובא בספרים הק'
שאלו הם שמות של חסד ורחמים
לישראל. ואינם כינויים כשאר כינויי
ה', אלא הם נְהַגִּים ונקראים ואין בהם
איסור מחיקה. שכן ניתן לנו הכח
להתפלל בהם כפי שהורונו חז"ל
במסכת סוכה מה. (וברש"י שם), כשני
השמות אני והו, שמזכירין אותן
בהושענא רבה. אני והו הושיעה נא.
ולשדד בהם מערכות הטבע.

ובשימת לב, יראה למעיין שהם
השלשה דברים שבקש משה רבנו
מהקב"ה כמובא בברכות ז. שלשה
דברים בקש משה מהקב"ה ונתן לו.

בקש שתשרה שכינה על ישראל
שנאמר הָלוֹא בְּלִקְתָּהּ עַמִּנוּ (שמות
לג, טז) והוא כנגד הפסוק הראשון.

בקש שלא תשרה שכינה על הגויים
שנאמר " וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעַמִּי והוא
כנגד הפסוק השני.

בקש לדעת דרכיו של הקב"ה
שנאמר הוֹדַעְנִי נָא אֶת דְּרָכֶיךָ (לג, יג)
והוא כנגד הפסוק השלישי שהוא
שידוד מערכות הטבע. והריהם כנגד
הפסוקים שמהם יוצאים שמות ע"ב
הק'.

ויבואר כי הבקשה השלישית היתה על
דרכי תשובה, אבל גם היא בגדר
שידוד מערכות, שלעתים צריך

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

ולפי זה יהיו, לדוגמא, חמשת השמות הראשונים מע"ב לפי השיטה הב':
והו ילי סיט עלמ מהש וכו'

כשהשם הראשון והו הוא אשר אנו מתפללין בו בהושענא רבה אני והו הושיעה נא. וכמובא בזה"ק לכוון בשמות אלו בפרשת והיה אם שמע. כל שם מעל תיבה אחת. למשל: מעל והיה אם שמע תשמעו לכוון והו ילי סיט עלמ.

שיטה ב': הנקראת ביושר. לפי שיטה זו, נכתבים שלשת הפסוקים זה תחת זה ביושר, כלומר בכיוון הכתיבה הרגיל מימין לשמאל. כזה:

ו י ס ע מ ל א ד ה א ל וגו'
ו י ב א ב י ן מ ה נ ה וגו'
ו י ט מ ש ה א ת י ד ו וגו'

והרי לדוגמא חמש השמות הראשונים מע"ב לפי השיטה הראשונה:

ווי יי סבט עאמ מבש וכו'

ומובא בזהר הק' לכוון בהם בפרשת ציצית, כל שם מעל תיבה אחת. ומכיון שבפרשת ציצית יש רק 69 תיבות, נותרו ג' שמות (יימ הלי

ביאור ג' השיטות בשם ע"ב.

שיטה א': הנקראת שתיים ביושר ואחת בהיפוך. לפי שיטה זו, נכתבים הפסוקים זה תחת זה, כשהפסוק הראשון (ויסע) נכתב ביושר, כלומר בכיוון הכתיבה הרגיל מימין לשמאל. ויסע מלאך וגו',

הפסוק השני (ויבא בין מחנה) נכתב תחתיו בהיפוך, כלומר משמאל לימין, שהוא מהסוף להתחלה. כזה:

→ הנחמ ויב אביו

והפסוק השלישי (ויט משה את ידו) נכתב תחתיו ביושר כפסוק הראשון, כלומר בכיוון הכתיבה הרגיל מימין לשמאל.

יוצא, איפוא, שסופו של הפסוק השני, (האמצעי), נמצא מתחת תחילתו של הפסוק הראשון ומעל תחילת הפסוק השלישי, כזה:

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

**לשיטה א' שנים ביושר ואחת
בהיפוך**

והו ילי סיט עלמ מהש ללה אכא
כהת הזי אלד לאו ההע יזל מבה הרי
הקם לאו כלי לוו פהל נלך יי
מלה חהו נתה האא ירת שאה ריי
אום לכב ושר יחו להח כוק מנד
אני חעם רהע ייז ההה מיכ
וול ילה סאל ערי עשל מיה והו
דני החש עממ ננא נית מבה פוי
נממ ייל הרח מצר ומב יהה ענו מחי
דמב מנק איע חבו ראה יבם היי
מומ

לשיטה ב' שלשה ביושר

ווו ייי סבט עאמ מבש ליה אנא
כמת החי אנד להו המע יצל מרה היי
הממ לוו כבי ליו פנל נמך יחי מנה
חהו ניה השא ירת שאה רלי אום
ליב והר ייו להח כעק מנד - אני
חומ רהע יחו השה מככ ווו ייל
סאל ערי עאל מתה והו דלי היש
עלם נהא נות מלה פאי נקם ירל הבח
מזר והב יאה עלו מזי דהב מכק אלע
חהו רלה יימ הלי מהמ

**מהמ) לג' תיבות החוזרות, ה'
אלקיכם אמת.**

**שיטה ג': הנקראת אחת ביושר
ושנים בהיפוך.**

בשיטה זו, הפסוק הראשון (תמיד)
ביושר, כזה:
ויסע מלאך וגו', ושני הפסוקים
האחרים ויבא, ויט, הם בהיפוך, כלומר
מהסוף להתחלה. כזה:

ו י ב א ב י ו →
א ה ש מ ט י ו →

אלא שהפסוק השני (ויבא) והשלישי
(ויט), **סופיהם מתחת לתחילתו של**
הפסוק הראשון, שהוא מהסוף
להתחלה. כזה:

← ו י ס ע מ ל א ד
ה ל י ל ה ל כ ה ז →
ם י מ ה ו ע ק ב י ו →

ולפי זה יהיו, לדוגמא, חמשת השמות
הראשונים מע"ב לפי השיטה הג':

והם ילי סימ עלה מהו וכו'.

נמצאו שמות הע"ב (ברובם) שונים
בג' השיטות זה מזה, כדלקמן:

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

לו ר' יהושע בן לוי שיש בגן עדן מ"ב חדרים של אור למי שמדקדק בקריאת פרשה ראשונה "ואהבת" שיש בה מ"ב תיבות, ואח"כ הראה לו ע"ב מדורין של אור למי שמדקדק בפרשה שניה "והיה אם שמע", למי שמדקדק בע"ב תיבות עד "ושמתם" ועד בכלל. ואח"כ הראה לו נ' שערים של אור למדקדק מ"את דברי אלה" עד "כימי השמים על הארץ", שיש בהן עוד נ' תיבות. ואח"כ הראה לו עוד ע"ב היכולות של אור למדקדק מן ויאמר עד אמת שבפרשת ציצית, כולל החזרה על הג' תיבות של ה' אלקיכם אמת. [ואחרי זה הראה לו חדרים ומדורין והיכולות של חשך למי שאינו מדקדק בהם].

ולפי דברים אלו, יש לומר דלכן מובא בזהר ובתיקונים לכוון בק"ש בשמות מ"ב וע"ב. כיצד:

בפרשה ראשונה של ק"ש ואהבת שיש בה מ"ב תיבות, לכוון את המ"ב אותיות של שם מ"ב הק'.

כזה: אנא בכח גדולת ימינד
ואהבת את יהוה אלהיך

לשיטה ג' אחת ביושר ושנים בהיפוך.

והם ילי סימ עלה מהו ללע אכק כהב הזי אלו לאה ההב יזר מבח הרל הקם לאי כלה לות פהא גלם ייש מלי חהו נתה האל ירי שאל ריה אול לככ ושה יחז להע כום מני אנד חעק רהח ייו ההר מיב וום ילי סאה ערת עשא מיה והו דנה החי עמך ננל ניו מבי פוו נמם ייי הרה מצל ומע יהו ענד מחי דמת מנא איה חבש ראמ יבט היי מוו.

וזה שאמרו חז"ל עה"פ בפרשת בשלח וישב הים לאיתנו, לתנאו הראשון. ופירש האוה"ח הק' שתנאי התנה הקב"ה עם הבריאה שתהא נשלטת על ידי עמלי התורה, והם יוכלו לשדד מערכות הטבע בכח תורתם. ולפי זה אפשר להוסיף ובכח תפילתם, ובכח ורז"ו שמות הקדש.

ועוד י"ל ע"פ מה שמובא בזהר חדש והביאו סדר הדורות בערך ר' יהושע בן לוי. שלח רבן גמליאל לר' יהושע בן לוי לאחר שנכנס חי לגן עדן לומר לו מה נעשה בהיכולות עליונים. שלח

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

וכן הלאה על זה הדרך.

מנק איע חבו ראה
הארץ הטבה אשר י'הו'ה'
יבם היי מומ
נתנו לכם ושמתם

בפרשה השלישית של ק"ש ויאמר
לכוון את שמות ע"ב של השיטה
השנייה, (ווי יי סבט עאם מבש וכו')
כזה: ווי ייי סבט עאם מבש
ליה אנא

ולאמר ה' אל מלשה לאמר: דבר אל
כמת החי אנד להו המע
יצל

בני ישראל ואמרת אליהם ועשו לכם
מרה היי הממ לוו כבי ליו
ציצת על פנפי בגדיהם לדרתם ונתנו
פנל נמדך יחי מנה זהו גיה השא
על ציצת הפנף פתיל תכלת והיה
לכם ירת שאה רלי אום

לציצת וראיתם אתו
וזכרתם

ליב והר ייו להח כעק מנד
את כל מצנת ה' ועשיתם
אתם אני חומ רהע יחו השא
ולא תחרו אתרי לבבכם ואתרי
מככ ווו ייל סאל ערי
ענייכם אשר אתם זנים אתריהם
עאל מתה והו דלי היש עלם
למען תזכרו ועשיתם את כל
מצותי נהא נות מלה

בפרשה שניה של ק"ש לכוון את
שמות ע"ב לפי השיטה הראשונה.

כדלעיל. (והו ילי סיט עלם וכו') כזה:
והו ילי סיט עלמ מהש ללה
והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי
אכא כהת הזי אלד לאו ההע
אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה
יול מבה הרי הקם לאו כלי
את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם
לוו פהל נלך ייי מלה
ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם
זהו יתה האא ירת שאה
בעתו יתה וימלקוש ואספת דגוד

ריי אום לכב ושר יחו
ומירשנו ויזכרו ונתתי עשב בשדה
להח כוק מנד אני
לבהמתם ואכלת ושבעת השמרו

חעם רהע ייו ההה מיכ
לכם גו יפתה לבבכם וסרתם
וול ילה סאל ערי
ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם
עשל מיה והו דני החש
לקם ויתרה אף ה' בכם

עממ ננא גית מבה פוי
ועצר את השמים ולא יהיה
נממ ייל הרח מצר ומב
מטר והאדמה לא תתן את
יהה ענו מחי דמב
יבולה ואבדתם מהרה מעל

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

לקיים מה שאמר הקב"ה **בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין**. (קידושין ל:) כי האות ג' היא חלק ממעשה בראשית. **ועוד**, שהיא כנגד גמילות חסדים כמובא במסכת שבת פרק הבונה (קד.), והתורה תורת חסד, ועולם חסד יבנה.

ואשר על כן השם מ"ב הק' **נותן כח** לשם ע"ב הק' לפעול בעולמות, ומשלים את האות ג' החסרה אצלו. לכן הקדימו הזהר חדש לכוונו בפרשה הראשונה, שגם היא מ"ב תיבות.

לשירת הים

**אֶז יִשְׁרֵי-מִשְׁהוֹ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּגְוִי
אֲשִׁירָה לֵה' פִּי-גְאָה גְאָה סוֹס
וְרִכְבּוֹ רָמָה בַיָּם** (טו, א')

יש ליתן טעם לְאָמְרוֹ, **פִּי-גְאָה גְאָה**, והרי אמר ר' יוחנן, (מגילה יא.) כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו, ואין לך גְּדוּלָה פְּזוֹ של

פאי
והִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם אֲנִי ה'
ירל **הבח** **מזר** **והב**
אֲלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
יאה **עלו** **מזי** **דהב** **מכק**
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְהִיֹּת לְכֶם
לְאֱלֹהִים
אלע **חהו** **רלה** **יימ** **הלי**
מהמ
אֲנִי ה' אֲלֹהֵיכֶם . ה' אֲלֹהֵיכֶם
אמת

ועוד מובא בספרים הק' **שִׁשִּׁים מ"ב** **נותן כח בעולמות לשם ע"ב לפעול**.

והביאור בזה הוא ששמות ע"ב אין בהם האות ג'. כי הם כולם שמות של מלאכים הממונים על **חסד ורחמים**. והאות ג' מציינת גבורה ודין, ורומזת ליצר הרע. (גיפא).

ואילו שם מ"ב הק' הוא שם היוצא מארבעים ושתיים אותיות הראשונות של **מעשה בראשית**, והוא **אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן וכו'**, שעל זה יסד רבי נחוניא בן הקנה את **אנא בכח**. ובשם מ"ב חייב להיות **האות ג'**

לעומקן של מקרא שביעי של פסח

מעל גבוה שומר, ככתוב (קהלת ה,ז) כִּי גִבְהַ מַעַל גִּבְהַ שְׁמֵר וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם. **שׂאע"פ** שיש גבוהים עליהם, כולם טפלים להקב"ה. וזה כוונתו באמרו כִּי-גִבְהַ גִּבְהַ. **ולכן סוס ורכבו רמה בים.** ושלא כדרך הטבע תתאה גבר, והסוס הנהיג את רוכבו לתוך הים, כי גבוה מעל גבוה שומר. ואין רוכב בערכות כרוכב בשר ודם. שרוכב בשר ודם סוסו מנהיגו. ורוכב בערכות גִּבְהַ מַעַל גִּבְהַ שְׁמֵר ומנהיג את כולם. וזהו שבחו של הקב"ה, ולכן אשירה לה' כי גאה גאה. כיצד, סוס ורכבו רמה בים.

ועל דרך הרמז ירמזון אֵלֶיךָ מְלִיא לנפש הבהמית ולנפש השכלית הרוכבת ומנהיגה את בהמתה.

ומעתה, אם יתן האדם לנפש בהמתו להנהיגו, הרי סוס ורכבו רמה בים. ואם תנהיג הנפש השכלית את הנפש הבהמית, הרי בזה הוא מדמה צורה ליצורה,

קריעת ים סוף, ואמאי אמר כִּי-גִבְהַ גִּבְהַ.

ואשר על כן פירש רש"י כתרגומו, אֲרִי אֲתָגֵאֵי עַל גִּוְתַנְיָא. **יוצא איפוא,** שלולא היו מתגאים סוס ורכבו, לא היה הכתוב משתבח בגאוותו אלא בענוותנותו, ככתוב (משלי ג,ד') **אִם-לִלְעִים הוּא-יִלְיֵץ וְלִעֲנֻיִם יִתֵּן-חֵן.** וכן כאן **על הגאים יתגאה הם המצרים,** ולענוים הם בני ישראל יתן חן. ושם תמצא ענוותנותו.

ועוד יש לשאול, מדוע יהפוך את הסדר לכתוב **סוס ורכבו,** והרי הסדר הנכון הוא **רוכב וסוסו** רמה בים.

אלא לומר לך, בנוהג שבעולם הרוכב מנהיג את הסוס, וכאן **הסוס הנהיג את הרוכב,** לתוך הים, **שׂאע"פ** שהרוכבים גבוהים עליהם **על הסוסים,** הרי גבוה

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

ועל דרך המוסר, יסוד גדול לימדה אותנו התורה בזה. שכל אחד ואחד מישראל הוא חוליה בשרשרת הדורות, מאבותינו ועד אליו. ואין הקדושה מתחילה ממנו אלא מאבותיו, ושומה עליו להמשיך את חזקה של השרשרת לדורות הבאים על ידי שיחזק הוא את חוליתו בשרשרת.

שאם ח"ו תינתק החוליה, אין לשרשרת הקדושה מעמד. יוצא איפוא שהאחריות היא על לשעבר ועל העתיד. ולכן נאמר אלקי אבי שהוא הוראה על העבר וההווה, וארממנהו שהוא הוראה על לעתיד.

תְּהַלֵּם יִכְסִימוּ יִרְדּוּ בְּמִצּוֹת
כְּמוֹ-אֶבֶן: (פס' ה')

וּבְרַב גְּאוֹנָה תִּהְיֶה קְמִיף תִּשְׁלַח
תְּרַנֵּף יֵאכְלְמוּ פֶקֶשׁ: (פס' ז')

נִשְׁפָּת בְּרוּחַהּ פִּסְמוּ יָם צִלְלוּ
כְּעוֹפֹת בְּמִים אֲדִירִים: (פס' י')

ומתדבק בדרכיו של הקב"ה, ואף כי ידמה שיש גְּבֹהִים עֲלֵיהֶם, הרי גְּבֹהַּ מֵעַל גְּבֹהַּ שִׁמְרֵר.

זֶה אֱלֹהֵי וְאֵנוּהוּ אֱלֹהֵי אָבִי
וְאֶרְמְמָנְהוּ (טו, ב')

אֱלֹהֵי אָבִי. לכאורה המילה אבי כביכול מיותרת, שהרי אינה בהקבלה בשירה. כי היה צריך לומר זה אֱלֹהֵי ואנוהו, אלקי וארוממנהו. שרוב השירה בהקבלה של רישא וסיפא. ואם כן זו ההקבלה הנכונה והנרצית כביכול: אֱלֹהֵי – אֱלֹהֵי. ומדוע שינה כביכול לומר אֱלֹהֵי אָבִי.

אלא יש לומר שמשם רבנו בענותנותו לא רצה לומר אלקי, כאילו הוא תחילת הקדושה. לכן אמר אֱלֹהֵי אָבִי. וכפירוש רש"י, מאי אָבִי לא אני תחילת הקדושה, אלא עומדת ומוחזקת היא לי מאבותי.

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

ועל דרך המוסר, דימה הכתוב ג' דברים אלו לצלילה במים עמוקים ללא חציצה וללא היסח הדעת, והוא המסירות נפש הרצויה בעבודת ה'. בלימוד תורה, ובמידות טובות ובקבלת עול מלכות שמים.

ועל דרך הצח יאמר, על ידי צלילה במים עמוקים של עבודת ה', יתקיים באויבינו ירדו במצולת יאכלמו פקש וצללו פעופרת במים אדירים. שהם מדמים עצמם לאדירים, יבוא אדיר במרום ויפרע מהחושבים עצמם לאדירים. והיינו פי גאה גאה, שמתגאה על גותנא.

מינה ה' גאדרי בכת מינה ה' תרעץ אויב (פס' ו').

פירש רש"י לפשוטו של מקרא: מינה, מינה. שני פעמים, כשישראל עושין רצונו של מקום השמאל נעשית ימין.

ולעומקו של מקרא תהיה כוונתו בזה על פי הסוד, שגבורתו על הגויים תיהפך לחסד לבני ישראל.

לפשוטו של מקרא, פירש רש"י כמו אבן. ובמקום אחר צללו כעופרת, ובמקום אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומטורפין עולין ויורדין. בינונים כאבן, והכשרים כעופרת, שנחו מיד:

ולעומקו של מקרא ועל דרך הרמז, ירמזון דימויים אלו, אבן עופרת וקש לדרך עבודת ה'.

אבן. הוא נוטריקון אב-בן. וכדרך שברך יעקב ליוסף (בראשית מט, כד') משם רעה אבן ישראל ותרגם אונקלוס שזן וכלכל אבות ובנים. די במימרה זן אבן ויבנין זרעא זישראל וירמוז לדרך לימוד התורה ושננתם לבניך.

כעופרת. ירמוז למידת הענוה ואנכי עפר ואפר.

כקש. ירמוז לק"ש ר"ת קריאת שמע.

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

ואילו עֲבָרִין שעדיין לא טעמו טעם חטא, אין שולט בהם הדין, אלא כל כולם חסד ורחמים, ולכן העֲבָרִין אמרו שירה בשם הרחמים הוי"ה ברוך הוא.

וזה שפירש רש"י, כשעושין רצונו של מקום כעֲבָרִין הללו שלא טעמו טעם חטא, אין מידת הדין שולטת אלא הכל רחמים, וגם מידת הדין שהיא בשמאל הופכת לרחמים שהם בימין. לכן נאמר ימין, ימין. מִיִּנְהָ ה' נֶאֱדָרִי בַּפֶּחַ מִיִּנְהָ ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

מִיִּנְהָ ה' נֶאֱדָרִי בַּפֶּחַ תכוון לשירת העוברין שכולה ימין וחסד ורחמים, מִיִּנְהָ ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב תכוון לקהל ה' אשר עושין רצונו של מקום ומשבחין להקב"ה כעוברין הללו שכל עולמם הוא חסד ורחמים, ובזה הפכו את השמאל לימין ואת הדין לרחמים ואת האויב לרועץ.

וכפי שנאמר בתהלים, כי גבר עלינו חסדו.

ועל דרך הרמז, ירמזון אֵילִין מִלְיָא לדברי ר' מאיר בברכות (ג.) ר' מאיר אומר מנין שאפי' עֲבָרִין שבמעו אמן אמרו שירה על הים שנאמר בַּמִּקְהָלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, ה' מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל. (תהלים סח, כז).

בַּמִּקְהָלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, אלו ישראל שאמרו שירה, ה' מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל אלו העוברין שאמרו שירה.

והוינן בה, מדוע ישתנה שם ה' מהרישא לסיפא. שברישא נאמר במידת הדין בַּמִּקְהָלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, ובסיפא נאמר במידת הרחמים, י'ה'ו'ה' מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל.

ויש לומר בַּמִּקְהָלוֹת היינו קהל ה', אשר כבר ראו בעיניהם גם את מידת הרחמים וגם את מידת הדין, ובעת רצון זו של שירת הים הומתקו הדינים. לכן נאמר בַּמִּקְהָלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים.

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

(כי גאה גאה, ידבר בגנות הגאווה, שמתגאה על הגאים. וגאווה היא אחת המידות הרעות שעליהן אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת. לכן קאה את הגוי), השגחה פרטית (תתאה גבר, יגבר הסוס על רכבו), שכר ועונש ומידה כנגד מידה (בקדרה בה בשלו בה נתבשלו רמה בים), הנהגת ה' בעולם, (נצחון השכליות על הבהמיות סוס ורכבו), אפסות האדם מול גדלות הבורא (סוס ורכבו גבוה מעל גבוה).

ועל דרך הרמז יש לומר, כשם שלא ניתק הרוכב מסוסו, כן הקב"ה לא יסיר חסדו מאתנו, באשר בני ישראל הם מרכבה לשכינה.

וכדרך שאמר שלמה המלך בשיר השירים לסוסתי ברכבי פרעה דימיתך רעייתי. מאי לסוסתי, כן יכנה בחיבתו המלך שהשלום שלו לכנסת ישראל, שהיא מרכבה לשכינה.

וּתְעַן לָהֶם מְרִיבִים וְשִׁירוּ לֵה' כִּי-
גָאָה גָאָה סוּס וְרִכְבּוֹ רָמָה בַּיָּם
(טו, כא)

יש ליתן את הדעת, מדוע תענה מרים פסוק זה יותר מכל שאר הפסוקים. והרי עזי וזמרת לה ויהי-לי לישועה זה אליל ואננהו אלהי אבי וארממנהו והרי ה' איש מלחמה ה' שמו, והרי מי-כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נגרא תהלת עשה פלא: והרי נחית כחסדך עם-זו גאלת גתלת בעזת אל-גנה קדשך: והרי תבאמו ותשעמו בקר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה' מקדש אדג'י פוננו נדיד והרי ה' | ימלך לעלם ועד: שכל הפסוקים האלו יש בהם שבח גדול לה', ומה יש בגאה גאה יותר מכולם.

ועל דרך המוסר, יש לומר, שבשבח הזה שענתה מרים, שירו לה' כִּי-גָאָה גָאָה סוּס וְרִכְבּוֹ רָמָה בַּיָּם, יש בו את עיקרי האמונה בהשגחה הצרופה. והן מידות טובות

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

סוס ורכבו רמה בים

על דרך הסוד, ים הוא נ' שערי בינה. וכמבואר בתיקונים (עשרין, וחד ועשרין, דף מב עמ ב') שאפשר להגיע בזה השבח לנ' **שערי בינה. שהכל בעוה"ז ובעוה"ב בתחתונים ובעליונים כמרכבה לשכינה.**

ועוד י"ל ים היינו ר"ת יסוד מלכות. שבזה העולם מתגדל ומתקדש שמו של הקב"ה **כיסוד מלכות,** וכדוגמת זה בכל הספירות, יסוד מרכבה להוד, הוד לנצח, נצח לתפארת, תפארת לגבורה, גבורה לחסד, חסד לדעת לבינה ולחכמה, חכמה לכתר עליון, כתר העליון לרום מעלת החולם הנכסף שמעל היו"ד העליונה, כך מתגאה רוכב בערבות מלך עליון מאדני ההו"ה אל רום אצילות השכינה.

ועל דרך הצח, יכוונו סוס ורכבו בדרך הגימטריה לעשר הספירות הק', שכן **סוס** בגימטריה קטנה **תשע,** שכל התשע ספירות הן כסוס

ומאי ברכבי פרעה דימיתך רעייתי, כשם שלקח פרעה **ששים רכב בחור,** כן לקח לו הקב"ה **ששים רבוא** והרכיבם על כנפיו בהוציאו אותם מארץ מצרים כעל כנפי נשרים.

וכשם שנאמר בפרעה **רכב בחור,** כן הרוכב בערבות **בחר בנו** מכל העמים וכו', וכן נאמר כי יעקב בחר לו יה, ומובא במדרש כשם שיעקב בחר לו את י"ה, כן י"ה בחר לו את יעקב.

ועל דרך הדרש, יכוון למדרש שהקב"ה הקיא את הרוכבים ליבשה, שלא יחשבו שהם עולים במקום אחר, וכן כדי שתרבה ביזת הים. ובדרך של אל תקרי. אל תקרי **פי-גָאָה גָאָה,** אלא כי קאה קאה. שהרי "ק" ו"ג" מתחלפות במוצא הפה. וכאומרו (ויקרא יח, כח) **וְלֹא תִקְרֵא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמְאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה [הקב"ה] אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר לְפָנֶיכֶם,** את מצרים לעיניכם.

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

בידב, יען כי רוממות אל
בגרונם.

ועוד על דרך הסוד, רָמָה בָּיָם
הם שני שמות קדש מע"ב שמות,
רָמָה הוא מרה, בשיטה השניה
כדלעיל, בָּיָם הוא יבם בשיטה
הראשונה, כנ"ל. ומלאכים ק' אלו
עשו שליחותם נאמנה, להטביעם
במצולות ים. ועל ידי כך נתגדל
שמו של רוכב בערבות.

ועוד על דרך הרמז והסוד,
ירמוז הפסוק על ע"ב שמות שהם
מרכבה לשכינה הק' שנאמר בה
סוֹס וְרִכְבּוֹ וְהֵינּוּ רֹכְבֵי בְּעֲרָבוֹת.
מאי ערבות, הן אותיות ע"ב רות.
רות היא כינוי לדבקות בשכינה,
כרות המואביה שנאמר בה ורות
דבקה בה, בשכינה הנקראת נעמי,
היא נעם השם, נעם י'הו"ה'. ויהיה
בְּעֲרָבוֹת כאומרו בע"ב הדבקים
בשכינה הק', כרות.

לרכבו, לכתר עליון, רוכב בערבות
מלך עולמים.

רָמָה בָּיָם הם רמ"ה עמודות בספר
התורה, בים התורה. ואשר על כן
י"ם הוא כנגד נ' שערי בינה.

ועוד יש לומר כמבואר שם
בתיקונים, י"ם היינו פעמיים כ"ה,
הם כ"ה אותיות של פסוק ראשון
בקריאת שמע, הנאמר פעמיים
ביום, ערב ובקר, והיינו חמישים,
הוא י"ם.

לומר לך שהקורא את שמע
נעשה כמרכבה לשכינה. וזו
רוממותו, והיינו רמה בים. וזה
שכיוונו חז"ל באומרם שכל האומר
קריאת שמע על מיטתו כאילו אוהז
חרב פיפיות בידו להכרית כל
המזיקים והמקטרגים. שנאמר
רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות
בידם.

ועל דרך הצח, ייאמר סוס ורכבו
רמה בים, היינו פסוק וחרבו רמה

לעומקו של מקרא שביעי של פסח

ועוד על דרך הרמז והסוד,
 ירמוז הפסוק **פִּי-גָאָה גָאָה** לשם
 מ"ב הק', שנאמר בו יחיד **גאה**
 לעמך פנה. וכאמרו: **יחיד גאה** על
 גִּוְתָנִיא, והמתגאה על חיות הק',
לעמך פנה בענוותנותך.

וַיִּחַנּוּ-שָׁם עַל-הַמַּיִם, (יב, כז')

על המים הם המים אשר להם
 חומה מימינם ומשמאלם. ששירת
 הים היא להם חנייתם מכל
 צרותם. וזו חנייתם לכל הדורות.
